

به نام خدا

توضیح کتاب سینمای عباس کیا رستمی نوشته آلبرتو الننا

کتاب «سینمای کیارستمی» نوشته آلبرتو الننا، شامل هفت فصل و یک مقدمه است. فصل اول به زندگی و آثار کیارستمی در سال‌های قبل از انقلاب اختصاص دارد. در این فصل ضمن برشمردن تجربه و پیشینه کیارستمی از تحصیل در رشته نقاشی گرفته تا ساختن فیلم‌های تبلیغاتی و یا آنونس فیلم در یک شرکت تبلیغاتی و البته آشنایی پیشینی او با ابزار سینما، به سال‌های ورود او به «کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان» و اولین تجربیات او در ساخت فیلم می‌پردازد. نویسندگان از میان فیلم‌های این دوره از آفرینش هنری کیارستمی فیلم‌های «نان و کوجه»، «زنگ تفریح»، «تجربه»، «مسافر»، «لباسی برای عروسی» و بالاخره اولین فیلم سینمایی بلند او یعنی «گزارش» را مورد توجه و واکاوی قرار می‌دهد.

فصل دوم با عنوان «مدرسه‌ای که می‌رفتیم» با بررسی شرایط انقلاب و نظرگاه‌های متناقض دولتمردان درباره سرنوشت سینما و بالاخره تلاقی نظرات متفاوت گروهی از سینماگران قبل از انقلاب که با سینمای تجاری همراه نبودند و گروهی از سینمادوستان انقلابی آغاز شده و سعی می‌کند تصویری از فضای اجتماعی آن سال‌ها را ترسیم کند. سپس به برخی از فیلم‌های کیارستمی در آن سالها می‌پردازد. فیلم «قضیه: شکل اول، شکل دوم» که در ماه‌های قبل از انقلاب ساخت آن شروع شده بود و با وقوع انقلاب در ساختار جدیدی متولد شد. حضور برخی از چهره‌های سیاسی معروف در این فیلم و اظهار نظرهای متضاد آنان و نگاهشان به آموزش و پرورش، این فیلم را به یکی از ماندنی‌ترین آثار کیارستمی و تاریخ سینمای ایران تبدیل کرده است.

در سال‌های بعد از انقلاب فعالیت‌های سینمایی کیارستمی در کانون پرورش فکری ادامه یافت. نویسندگان از میان فیلم‌های مختلف کیارستمی در این دوره ابتدا به دو فیلم «همسرایان» و «همشهری» می‌پردازد. به اعتقاد او «همسرایان» به گوش ناشنوای نسل قبل به فریادها و مطالبات نسل جدید اشاره دارد و «همشهری» آینه تمام‌نمایی از جامعه ایران در سال‌های نخست بعد از انقلاب است. دوربینی که خاموش به کناری ایستاده و بهانه‌ها و دروغ‌های عجیب و غریب همشهریان را برای گذر از محدوده طرح ترفیک را ضبط می‌کند.

در سال ۱۳۶۵ دومین فیلم بلند کیارستمی به نام «خانه دوست کجاست؟» ساخته می‌شود. این اثر که نامش را از یکی از اشعار مشهور سهراب سپهری وام گرفته، فیلمی متفاوت است. چه از لحاظ فراروی‌های فیلمساز برای دستیابی به فرم بیانی جدید و چه از نظر ایده‌ها و مضمون‌هایی که در سینمای ایران و در کارهای قبلی کیارستمی دیده نشده‌اند. این فیلم در بین دو فیلم «اولی‌ها»